

quod delectat in cœlo. 2. Meditationi jungenda lectio librorum sacrorum. *Amo scripturarum studia, & carnis vitia non amabis.* S. Hieron. ad Ruff. de viv. form. 3. Lectioni jungenda frequens auxiliij Divini imploratio, *ut scrivi, quoniam aliter non possem esse contentus, nisi Deus det, adij Dominum, & depressatus sum illum, & dixi ex totis precordijs meis* Sap. 8. v. 21. ait Virorum sapientissimus vitio hoc factus stultissimus. 4. Sedulum literarum studium, & accurata oij fugi *omnia si tollas, periêre Cupidinis arcus.* Ovid.

Q. 5. Quod remedium ex parte personarum, & rerum? R. hoc vel maxime tutum esse in cauta, & circumspecta conversatione, de qua sit

65

C A P U T V.

De modo conversandi.

Q. 1. Quotuplex sit conversationis genus? 66
R. id triplex esse; *utile nimirum, periculofum, & noxium.* Primum pastorem oportet quarere, alterum, & tertium studiosè vitare. Pastor omne cum subditis commercium refugiens, gregi quidem suo infestus non est; nec tamen etiam pastor est gregis sui amans: quo fit, ut nec ipse vicissim ametur à grege; quod omnino necessarium est, ut ille ad virtutem ardentè incitetur.

Q. 2. Quomodo Pastoris conversatio utilis sit futura? R. si Pastor in omni conversatione

C

dili-

diligenter curaverit, nè sui observantiam, & reverentiam conversando amittat, quod fieret, si nullis non conventiculis adesset, nullum non ad convivium invitatus accederet, nullis non in circulis fabularetur: hoc enim pacto illud citò sequeretur, ut non plus æstimaretur, quàm de vulgo quilibet: *facile contemnitur clericus, qui saepe vocatus ad prandium, non recusat.* Hieron. ep. 2. ad Nep. de vita cleric. c. 23. Si Clerici assidui sint, & maxime in convivio, ludo, ac joco, enervant gravitatem virilem. Titulus accedendi convivij charitas est, & dilectio ordinata. Fieret id etiam, si coma, vestitus, agendique modus secularitatem potiùs, quàm gravitatem sacerdotalem redolerent. *Decor corporis non sit affectatus, sed naturalis, simplex, neglectus magis, quàm exquisitus. indutus sit Clericus vestimentis non pretiosis, sed communibus, ut honestati & necessitati nihil desit, nihil accedat vitioris.* Ambr l. 1. off. aut si armorum gestator, vel ludo præsertim chartarum, & alearum deditus (quod utrumque per Canones interdicitur) conspiceretur. Amplius id eveniret, neque absque scandalo, si choreis etiam domesticos inter parietes adesset, cauponas adiret, præterquam in longiore itinere constitutus.

68 Q. 3. *Quæ Pastoris conversatio dicenda sit periculosa?* R. illam esse, quæ habetur cum personis alterius sexûs, intentione quidem non prava, non tamen ejusmodi, quæ ad

tol-

collenda pericula sufficiat. *in medio mulierum
noli commorari*, monet Divinus Spiritus Eccl.

2. v. 12. Si post labores relaxamentum quaritur, hinc quætere omnino tutum non est, necessitas unicus propè titulus videtur conversationem hanc tutam reddendi, servata insuper in illa verborum, & gestuum gravitate, vitæque iis, quæ familiaritatem majorem, affabilitatem, & blandimenta sapiunt. Tamen si personæ forent, quibuscum agitur, vel in speciem, vel re ipsa magis religiosæ. Prodit ex fœmina etiam bona iniquitas, ut ex pura tinea. *De vestimentis procedit tinea, & à muliere iniquitas viri.* Eccli 42. v. 13. minus non rarò damnum accipit vir ex commercio cum viro nequam, quàm ex commercio cum fœmina, etiam bona. Unde ad rem idem sapiens v. 14. *melior est iniquitas viri, quàm mulier benefaciens.* Quàm facile evenit, ut juvandæ, servandæque unius animæ specioso prætextu pereant duæ. *Sic stultus estis, ut, cum spiritu cœperitis, nunc carne consumimini*, verba sunt Apostoli ad Galat. 3. v. 3. *fœminam, quam videris bene conversantem, mente dilige, non corporali frequentia.* D. 32. c. *hospitiolum.* Quòd si ipsa charitas postulet invisere fœminam, invisì potest, sed rarò, nec cum longa mora, loco aliorum oculis exposito, nec unquam absque arbitro, qui visu saltèm adsit. Sic Carolus Borromæus, illustris sanè Pastorum Idea, nè sorori quidem sinè arbitris loqui volebat. *Magna pars peccatorum tola*

litter, si peccatis testis assistat. Seneca ep. 11. Cautela hæc tametsi necessaria non forent ad vitanda pericula, necessaria tamen sunt ad tuendam famam, quæ nulli non pastorum cum primis est necessaria. Oportet autem & illum testimonium habere bonum ab his, qui foris sunt 1. ad Tim. 3. v. 7. Providemus bona non solùm coram Deo, sed etiam omnibus hominibus. 2. Col. 18. v. 21. Due res sunt conscientia & fama; conscientia necessaria tibi, fama proximo. Seneca ep. 11.

- 69 Q 4. *Quæ conversatio dicenda est noxia? Hæc illam esse, quæ institueretur cum personis, quæ non periculorum tantùm, sed & lapsuum causa sunt. Magis verò illam, quæ domi fieret, inibi personas tales servarum fidelium, aut notarum titulo alendo, & servando. Ancillas juvenes habere in ministerio, & præter vocabulum nuptiarum omnia esse matrimonij, probrum censebat Dalmata Purpuratus D. Hieron. scribens ad Rusticum. Magnes, qui ferrum paulò longiùs à se remotum penitus non movet, propinquum toto impetu stringit, amplectitur, & ægrè admodum à se divelli patitur. Hinc multis omnino Pontificum, Synodorùmque decretis jubentur Clerici procul suis ædibus habere feminas suspectas. De cohab. cler. & mul. c. inhibendum. c. si quisquam. c. clericos. c. à nobis. D. 81. c. si quis. c. oportet. &c.*

- 70 Regulam pro triplici hac conversatione ut Clericis, ita præprimis animarum Pastoribus compendiosè præscribit Trid. Sess. 22. de refer. c. 1.

ubi sic: Nihil est, quod alios magis ad pietatem, & Dei cultum assidue instruat, quam eorum vita, & exemplum, qui se Divino ministerio dedicârunt. Cùm enim à rebus sæculi in altiorẽ sublimi locum conspiciantur, in eos tanquã speculum reliqui oculos conjiciunt, ex iisque sumunt quod imitentur. Quapropter sic decet omnino Clericos, in sortem Domini vocatos, vitam morẽsque suos omnes componere, ut habitu, gestu, incessu, sermone, aliisque omnibus rebus nil nisi grave, moderatum, ac religione plenum præferant; levia etiã delicta, quæ in ipsis maxima essent, effugiant, ut eorum actiones cunctis afferant venerationem. Cùm igitur, quo majore in Ecclesia ornamento hæc sunt, ita etiã diligentius sint observanda, statuit Synodus, ut, quæ aliàs à summis Pontificibus, & à sacris Concilijs de Clericorum vita, honestate, cultu, doctrinãque retinenda, ac simul de lusu, commestationibus, choreis, aleis, lusibus, ac quibuscunque criminibus, nec non secularibus negotijs fugiendis, copiosè, ac salubriter sancita fuerunt, eadem impofterum eisdem pœnis, vel majoribus arbitrio Ordinarij imponendis, observentur; nec appellatio executionem hanc, quæ ad morum correctionem pertinet, suspendat. Si qua verò ex his in desuetudinem abuisse compererint, ea quàm primùm in usum revocari, & ab omnibus accuratè custodiri studeant, non obstantibus consuetudinibus quibuscunque; nè subditorum neglecta emendationis ipsi condignas Deo vindicæ pœnas persolvant.